

De heiliginge van de kinderen der geloovigen in Christus : verklaart in eene korte brief oover die stoffe

<https://hdl.handle.net/1874/31751>

in
pauze.

DE
 HEILIGINGE
 VAN DE
 KINDEREN
 DER GELOOVIGEN
 IN CHRISTUS.

Verklaart in eene korte Brief oover
 die stoffe.

*Tegen d. v. Sultyn v. Marck
 zyn eenige bedekingen ge-
 maakt door (Vesema.) Han-
 merkk. of de Bezwaareben-
 der Utr. Redd. Stant. 1729.
 bladz. 263—.*

TOT LEIDEN,
 By ABRAHAM KALLEWIER,
 Boekverkooper in de Nieuwe-steeg, 1729.

D E
 H E I L I G I N G E
 V A N D E
 K I N D E R E N
 D E R
 G E L O O V I G E N I N C H R I S T U S .

Verklaart in eene Brief oover die stoffe.

et heeft U, WAARDE HEER, ge-
 lieft mij meer als eens op het vriende-
 lijkste en ernstigste te versoeken, dat
 ik mijne gedachten, te vooren in het
 Latijn door den druk gemeen gemaakt,
 ook in het Neederduitsch schriftelijk
 een weinig breeder aan U wilde mededeelen, oo-
 ver de *Eerste Vraage* in het *Neederlantsche Gerefor-*
meerde Opstel van de Bedieninge des Heiligen Doops;
 in wat sin die kan en moet worden verstaan? Als
 naamelijk aan de Ouders en Getuigen bij en voor
 den Doop haarer Kinderen wort voorgesteld; *Hoewel*
Onse Kinderen in sonden ontvangen en geboren zijn,
en daarom allerhande eelendigheid jaa de Verdoeme-
nisse selve onderworpen, of gij niet BEKENT,
DAT SII IN CHRISTO GEHEILIGT ZIEN,
en daarom als Litmaaten sijner Gemeente behooren

De voor-
 gestelde
 Vraage
 bij den
 Doop,
 naa wiens
 meeninge
 onder-
 soek sal
 worden
 gedaan.

Gedoopt te weesen? Waar omtrent nu wel eenige meerdere beweging in de Kerke wort bespeurt, maar ik eevenwel seggen moete, dat ook al bij het begin van mijne Kerkendienst, voor omtrent Vier en Vijftig Jaaren, eenige bedenkingen zijn gevallen bij Leeraaren en Leedemaaten van dien tijd.

Het
voorneemen
daar toe ver-
klaart.

De misduidingen, die sulc een Schrift van mij mogelijk onderworpen soude zijn, hebben mij daar van in het eerste afgehouden. Nu koome ik eevenwel, naa een besaaidigt ooverleg van de saake, uwe begeerte bij deesen op te volgen, doch kortelijk en sonder eenige aanhaalinge van andere Schrijvers. Of ik misschien daar door eenige voldoeninge aan U mochte geeven, soo wél als aan de saake selve; en ook iets toebrengen tot voorkooming van eenige gevreesde, en wechneeming van reets gereesene, onlusten. Te meer, dewijle ik sie, dat in seker door den oopenbaaren druk alom nu gemeen gemaakt Neederduitsch Geschrift mijne naame meer als eens wort genoemt, met aanhaalinge van mijne woorden in het Latijn geschreeven; oover welke ik mij als noch geensins schaame, maar welke ik wel lijden mach, dat van elk sonder vooroordeel geleesen en ondersocht werden. De Heere wille ook in deesen mij bestuuren door sijne Geest, en sijne Vreesse leggen in mijn herte, om met mijne penne daar van in geen en deele of maniere af te wijken, maar een goet en onergerlijk geweten in alles te bewaaren!

De Ver-
werpelij-
ke Mee-
ninge
daar om-

Het is dan soo, dat in die woorden van de voorgestelde Vraage, *of gij niet bekent dat sij* (onse Kinderen) *in Christo Geheiligt zijn*, waar omtrent genoegsaam alleen de twijfeling valt, van eenige wort

gevonden die meeninge; dat de jonge *Kinderen der Geloovigen*, in waarheit of ook alleen door Belijdenisse foodaanig, die bij ons ten Doop worden gebracht, *Alle*, en in het befonder *Deefe*, die ons daar en dan voorkoomen; dat die, segge ik, een waar meede deel hebben aan *de Heiliginge in Christus*, van de aangeboorene fonde en verdorvenheit, soo als die om de Verdienften van Christus en door fijne Geest gefchiet in de tot faaligheit Uitverkoorene en waare Bontgenooten van Got, of Litmaaten van fijne Gemeente; jaa dat fulke Heiliginge van defelve Kinderen reets aanvangelijk *Gefchiet Zij*, van haare Geboorte af, ook voor dat fij Gedoopt zijn, om soo door de hant des Dienaars daar van, als reets gefchiet zijnde, verfeekert en verzeegelt te worden. Waar noch bij komt, dat fulks dan ook van de Ouderen of Getuigen moet worden *Bekent*, niet als eene goede menfchelijke Hoop, of ook diergelijke Beede, met Gifginge, maar als een vast stuk van haar Geloove; soo wel als dat van der Kinderen Ontvangenisse en Geboorte in fonden allerleie eelendigheit en verdoemenisse, en als dat van des Doops Betaamelijkheit omtrent haar, in deefe felve Vraage daar meede beide gevoegt, en als de Toeftemminge van de Leere des Ouden en Niewen Testaments, met de Artijkelen des Christelijken Geloofs, die in onfe Kerke geleert wort, waar van de Tweede Vraage handelt. Hoedaanigen Bekentenisse voor Got en de Gemeente dus op de ftaatelijkfte wijfe dan ook gefchiede in het oopenbaar.

Indien men nu al tot deefen fin mifchien niet noot-Tot de
faakelijk gedrongen werde door de woorden van de welke het
fommi-

ge toe-
schijnt,
dat die
immers
lichtelijk
getrok-
ken kan
worden.

voorgefelde Vraage; soo schijnt het nochtans sommi-
gen toe, dat aan de Doophefferen, beneevens de toe-
hoorende Gemeente, jaa ook aan de Doopelingen in haa-
re verdere jaaren, daar door *Geleegenheit* gegeven wert,
om met meerder of minder vastigheid *te denken*, dat
dit de meeninge daar van, en het vervolgens met de
saake soo geleegen, zij. Waar uit dan grootelijks spruit,
onder andere kwaade gevolgen, die Ongegronde Ge-
rustheit der Gedoopte menchen, omtrent het groote
stuk van haare Geestelijke Genaade-Staat, en Eewige
Saaligheid; die soo verdervelijk is voor haare Zielen, soo
onstichtelijk voor de Gemeente, en soo droevig voor de
trouwe Leeraaren, tot onnutmaakinge van alle haare ijver.
Welke laatste diesweegen sich met groot recht schijnen
te moeten wachten van eenige soorte van Aanleidinge
daar toe te geeven, door het voorhouden van soodaanigen
ongepasten Vraage, welke dien Sin eenigsins meedebrengt.

Weegens
verschei-
dene daar
toe bijge-
brachte
reedenen.

Gelijk dan om sulks te toonen daar toe wort bijge-
bracht; soo het gene tot de *Kinderen* selve, als tot
derselver *Heiliginge in Christus*, en tot deese als reets
Geschied, is behoorende. Als naamelijk, tot het Eer-
ste; dat hier van *Onse Kinderen*, sonder eenige verdere
bepaalinge, gesproken wort, op deselve wijze als bij
haare aangeboorene celendigheit, die immers Alge-
meen is, en dat het gene hier van de *Kinderen* dus
wort geseit, eene nootsaakelijke betrekkinge heeft tot
die welke als dan *ten Doope worden aangebooden*. Voorts
tot het Tweede; dat door *de Heiliginge* in de Heilige
Schrift pleeg verstaan te worden die inwendige Ver-
niewinge, die teegen de Verdorvenheit ooverstaet; de
welke hier voor al van ons moet worden gedacht, daer
van de *Heiliginge in Christus*, te weeten door hem en

in zijne gemeenschap, gehandelt wort; en daar deese in den Doop gewisselijk verzeegelt wort. Eindelijk tot het Derde; dat hier niet staat, of van *Geheiligt te Sublen worden*, in het toekomstige, of van *Geheiligt te Worden*, in den teegenwoordigen tijt en een onbepaalde sin; maar *Geheiligt te Zijn*, in het voorleedene, gelijk dat ook als iets in zijn begin vereischt in den Doop van ons kan worden aangemerkt.

Uit welken hoofde dan deese en geene Opmerkende Leeraaren de aangehaalde woorden van de Vraage op deese en geene wijze met weinige veranderinge soo hebben trachten uit te drukken, dat 'er het selve gevaar van sulken sin of opvattinge niet schein oover te blijven. En dus vonde men van ooverlange eenige, die bij het Geheiligt zyn der Kinderen in Christus voegden het woort van *Uiterlijk*, of van *Verbontswijse*, met opzicht op de Uiterlijke Affonderinge der Christene Kinderen van de ooverige die tot de Kerke niet behooren, als welke van Christene Ouderen zijn gebooren, en in het Christendom worden opgebracht door Gots goetgunstige schikkinge. Op hoedaanigen wijze men wel mach vast stellen dat Paulus geseit heeft **I Cor. VII. 14.** *de ongelooovige Man is Geheiligt door het Wijf, en het ongelooovig Wijf is Geheiligt door den Man, want anders waaren Owe Kinderen onrein, maar nu zijn sij Heilig.* Welke meeninge nochtans beeter door *Uiterlijk* wort te kennen gegeven, als wel door *Verbontswijse*; dewijl dat niet min maar selfs meer tot het Ge-naade-Verbont selve onse gedachten leidet, als wel tot de Uiterlijke Bedieninge daar van.

Maar andere, willende liever blijven bij de gewoone en voller sin van de Heiliginde in Christus, lieten

Verfcheidene kleine Veranderingen der woorden diesweegen van sommige gemaakt, en onder andere door bijvoeginge van Uiterlijk of Verbontswijse bij de Heiliginde.

Andere diergelijke meen

vermel-
det.

het bijgevoegde wordeken van *Zijn* daar uit, met eene merkelyke dubbelfinnigheid. Dewyl men het voorname woort van *Geheiligt* dan immers ook kan brengen tot het *Behooren te weesen*, dat vervolgens van het Doopen geleit wort, als of 'er meede stonde, dat onse Kinderen *in Christus Geheiligt Behooren te zijn*, dat is Moeten worden. Daar men dat selve eene woort van *Geheiligt* niet min gemakkelijk kan verstaan van *Geheiligt Zijnde*; gelijk ook andere in de plaats van het naalaaten van *Zijn* dus met eene lettergreep het selve vermeerderen. Wanneer men hier al weeder eene nieuwe dubbelfinnigheid vindt. Dat naamelyk, volgens het gemeene soo wel als Schriftuurlijke gebruik, sulks kan worden verstaan bij maniere van Vaststellende Recdeneeringe, als of 'er stonde, *naadien, naademaal, dewijle, om dat, sij Geheiligt Zijn in Christus*; of bij weege van een Ingevallig Beding, als of 'er geleesen wierde, *indien, of soo, sij Geheiligt Zijn in Christus*, het geene dan geenfins wort vastgettelt, maar gansch Twijfelachtig gemaakt. Om het welke noch dies te krachtiger uit te drukken, andere hebben geoordeelt best te doen met volmondiger te seggen, *dat sij Geheiligt Konnen zijn*, of mischien zijn in Christus, of dat *Eenige* van haar foodaanig *zijn*; jaa bij meer verkortinge dat 'er foodaanige *zijn*. En dus souden deese Mannen ook mischien op de eene of andere wijse hebben konnen voortgaan, soo men sulks niet liever hadde willen doen opeenig oopenbaar en vast Besluit der Kerke; en soo men daar meede niet somtijts te Veel op hadde gehat, tot verscheidene beweginge van den Volke, en tot laakinge van andere de meeste Leeraaren die in die eigene woorden des Opstels foodaanigen swaartigheid niet vonden, en dies

weegen niet meenden te verdienen van mindere ijver en voorlichtigheid verdacht te worden gehouden of gemaakt. Waar door dan de gemoederen heen en weder in beweginge zijnde gebracht, lichtelijk aangefet konden worden om malkanderen door Oude Vernieu- de of Niegemaakte Kerkelijke Wetten te verplichten tot het geene men zelf oordeelt of geraatfaamst vint te doen.

Bij welke gelegenheit ik nochtans seggen moete, dat men, tot eene betaamelijke Eenpaarigheid in de Bedieninge eenes Bontzeegels, en tot voorkoominge, so van Laster der geener die Buiten zijn, als van alle onbetaamelijke Verdeeltheeden onder Leeraaren en Leedemaaten, veel beter schijnt te doen met sich eenvoudig te houden aan het Opstel, het geene bij de Synoden van de eerste tijden onser Reformatie voorgeschreeven en met eene genoegsaame stichtinge gebruikt is, als dat men naa sijne eigene sinnelijkheid daar van afwijkt; niet in deese of geene gemeene woorden van mindere aangelegenheit, maar in die besondere uitdrukkingen die tot het weesen der saeke allesins behooren, en dus dan als berispelijk worden aangemerkt. En of schoon diergelijke Opstellen, bij de Bedieninge der Bontzeegelen te gebruiken, niet zijn te rekenen, noch worden gerekent, onder de Geloofs-Opstellen van Eenigheid, die men gehouden is in onse Kerke te onderteekenen, (zijnde *de Nederlantsche Belijdenisse, de Heidelbergse Catechismus, en de Leere-Setreegels van de Dordrechtse Synode teegen de Remonstranten* gestelt,) soo is het doch gewisselijk niet van de beste geur of reuk, als men dus of ook wel met duidelijke woorden naadenken van ongepastheit,

Onder-
tuschen
schijnthet
dat alle
Verande-
ringen
hier om-
trent bee-
ter wor-
den naa-
gelaaten.

8 DE HEILIGINGE VAN

onvoorsichtigheit, en onstichtelijkheid oover de selve brengt, sonder eene volstrekte nootsaakelijkheid. Het welke ook hier niet kan geschieden sonder de van ons onderteekende Geloofs-Opstellen met een te benaadeelen, als op welke deese woorden van de Vraage bij den Doop duidelijk slaan. Want soo de Kinderen der Geloovigen kwaalijk of onvoorsichtiglijk geseit worden in Christus Geheiligt te zijn, wat sal men dan oordeelen van de LXXIV. *Vraage en Antwoort van onse Catechismus; Sal men ook de jonge Kinderen Doopen? Antw. Jaa; Want mitsdien sij alsoo wel als de Volkwassene in het Verbont Gots, en sijne Gemeente begreepen zijn, en dat hen door Christi bloet de Verlossinge van de sonden en de Heilige Geest die dat Geloove werkt niet weiniger als de Volkwassene toegeseit wort, soo moeten sij ook door den Doop als door dat Teeken des Verbonts de Christelijke Kerke ingelijft en van de Kinderen der Ongeloovigen onderscheiden worden, ens.* Wat is dat doch anders, als een veel breeder en besonderder uithaalinge van in Christus Geheiligt te zijn? die ook onbepaaldelijk van de Kinderen der Geloovigen geseit wort, en dus niet alleen voorgeleefsen aan de Gemeente, en jaarlijks in het breede getoont en ingeprent, maar ook aan de Kinderen te leeren en op te seggen gegeven. Waar bij men voegen mach en moet de XVII. *Leere-Setreegel oover het Eerste Hoofstuk van de Dordrechtse Synode; Naademaal wij van de Wille Gots uit sijn woort moeten oordeelen, het welke getuigt dat de Kinderen der Geloovigen Heilig zijn, niet van naturen, maar uit kracht van het Genade-Verbont, in het welke sij met haare Ouderen begreepen zijn, soo en moeten de Got'saalige Ouders niet*

twijfe-

DE KINDEREN.

twifelen aan de Verkiefinge en Saaligheit haarer Kinderen, welke Got in haare Kintsheit uit dit leeven wech neemt. Soo dat het ongenoegen, dat men hier toont te vinden in het Doop-Opftel, ook te gelijk aanwijft, hoe klein of groot het genoegen zij in onfe algemeene en aangenoemene Leere omtrent dit ftuk.

Om nu de voornaame faake felve wat naader te koo-
men, foo kan ik, onder welneeminge van anders oor-
deelende Broederen, geenfins zien, dat de voorgestelde
Vraage dien voor-af-gemelden Sin eenigfins toelaat; ik
laate ftaan, dat die daar in nootfaakelijk foudede leggen,
of ten minften foo waarfchijnlijk, dat de menfchen
daar toe lichtelijk fouden worden geleider. Het wel-
ke volkoomenlijk blijken kan, foo uit de daagelijksche
Ondervindinge in de faake felve, als uit onfer aller voor-
gaande Onweetenheit daar omtrent. Immers fiet elk een
alle daagen, dat de Kinderen van Geloovige Ouderen, ook
die men in alle fchijn voor de beste van deefe houden
moet, en van elk diesweegen daar voor gehouden wor-
den, meenigmaal bij de uitkomfte bevonden worden
de ongeloovigfte en boofte onder de menfchen, die foo
tot alle spotternije en kwaat uitfpatten, dat 'er geene
de minfte gedachten kunnen worden gemaakt van Gots
Heiligende Genaade in haar; om niet te seggen van foo
veele andere, in welke niet anders als eene foo ge-
noemde Befchouwende of Letterkennisfe beneevens ee-
ne Burgerlijke Zeedigheid wert befpeurt. En die nu al
tot eene andere beetere ftaat bevonden worden te ge-
raaken, hoe verre is het met deefe noch dikwijls af van
die vroege Befittinge der waare Genaade, door welke
zij al voor den Doop fouden Geheiligt zijn? terwyl zij
eerft tot foo eene gewenfchte veranderinge koomen in

De ver-
werpelij-
ke Sin
wort ge-
toont dat
in die
woorden
niet kan
worden
toegelaat-
ten, ten
aanfien
van de
faake fel-
ve.

haare verdere jaaren, jaa ook Oude Daagen, by deese en geene voorvallen haares levens, welke de Heere daar toe in sijne nooit volpreesene wijze en goede voorlie-nigheid gebruikt. Gelijk het immers buiten alle twijfel is en zijn moet, dat de Stonden der krachtdaadige Roepinge Gots seer verscheiden zijn in den Uitver-koorenen. Soo dat het dan genoegsaam eene volflaa-gene onwaarheit is bij ons allen, dat de Kinderen der Christenen, (ook dier geener die het allesins in waar-heit en voor den Heere selve zijn, en die wij altoos te vergeefs sullen trachten op eene seekere wijze te onder-kennen,) Alle souden door de Geest Christi Geheiligt zijn, en dat van voor haaren Doop selve. Sonder dat hier ook plaats kan vinden de onderscheidinge der Kinderen, die in haare Eerste Kintsheit sterven, en die tot volwassener jaaren koomen, als of deese woor-den der Vraage tot de eerste alleen behoorden. Want dat geval van vroeg te sterven wort hier geensins als een bepaalende Beding genoemd; en dat is aan Leeraaren en Leedemaaten teenemaal onbekent voor de uitkomste; behalven dat ook moogelijk alle niet even seer gereet souden zijn om dat goedertierene gevoelen van de Dör-drechtse Vaaderen als teenemaal seker of nootsaakelijk omtrent alle de vroegstervende Kinderen der Geloovi-gen op te volgen, als meenende dat men aan Got, uit kracht van des selfs onbepaalde beloften, niet berwif-ten kan sijne Vrije Oppermacht, door welke hij in den gemeenen hoop van sondige en verdorvene menschen niet aller maar eeniger alleen sich ontferme, en andere in het rechtveerdige verderf laate verlooren gaan, soo wel onder de Vroegstervende Kinderen, die alle mee-de Verdorven en Sondig zijn van haar selven, als on-der

der de Volwassenen , van de welke doch ook geene sich selven eenigfins van sich selven of door eigene krachren ten goede onderscheit van andere. Doch dat is geene saake, daar wij hier van handelen, of behoeven te handelen.

Dit soo veele aangaat de saake selve; let nu ook daar bij op onse gemeene Onkunde in deesen. Het is wel waar, dat de Christenen souden kunnen weten, dat het met haare Kinderen soo wel en wenschelijk gestelt was, indien dat van Alle de soodaanige doorging, uit hoofde van de Goddelijke Oopenbaaringe daar omtrent in het Woort geschiet, en door den Geest aan haar bevestigt. Maar die ontdekkinge vinden wij nergens; en kan ook niet geschiet zijn, om dat de uitkomst daer soo duidelijk teegen aan loopt. Zijn 'er dan soo groote Beloften aan het Zaat of de Kinderen der Geloovigen gedaan, sij kunnen en moeten niet tot die Alle en tot een ieder van die worden uitgestrekt, maar behooren bepaaldelijk alleen tot Eenige die het de Heere door sijne volvrije Genaade tot onderwerpen van sijne geestelijke Zeegeningen gelieft te stellen. Kan nu eenig geloovig Christen weten, of deese haare Kinderen meede onder die Begenaadigden zijn? Immers geenfins. Want gelijk het Boek van Gots ewige Verkiefinge selve voor ons geslooten is, soo ontvangen wij van den besonderen inhoud des selfs geene andere Kennisse als door de Uiterlijke Blijken der Genaade in de tijt; hoedaanige van de Kleine Kinderen noch gansch geene of gegeven worden of kunnen gegeven worden aan andere menschen. Daar die Blijken selfs in de volwassenen niet zijn van die volstreckte seekerheit, dat wij daar in nooit souden kunnen missen. De Ouders en Getui-

Als ook ten aansen van de Bekentnisse daar van.

12 DE HEILIGINGE VAN

gen moogen dan Wenschen het Goede van haare Kinderen; jaa sij moogen dat van haar menschelijker wijze Hoopen, uit liefde tot de selve, en tot eere van Got en de Saaligmaaker Jesus: maar Weeten konnen sij het geensins, veel min als een Stuk van haar Geloove Belijden op eene oopenbaare Afvraaginge.

Ten welken beïden aansien het dan niet moogelijk is, dat die meeninge door die woorden zij beoogt.

Hoe is het nu mogelijk te denken van onse Destige en Beproefde Voorgangeren omtrent de tijden onses Uitgangs uit het Roomsche Antichristendom, en vervolgens van soo veele Geleerde en Gotsaalige Mannen, als zeedert dien tijt de Neederlantsche Kerken soo trouwelijk en gelukkiglijk met mont en penne hebben gesticht, en ook de Aansienlijkste Synodale Vergaaderingen uitgemaakt in des Heeren vreesse? dat deese de Christenen souden hebben willen vergen voor het aangesichte van de Gemeente te bekennen, met een toestemmende Goddelijk geloove des herten, dat niet alleen bevonden wert tegen de Waarheit in de saake aan te loopen, maar daar bij ook buiten het bereik van haare kennisse gestelt is? Zijnde het Got alleen, aan welke, als Geever van sijne Heiligende Genaade, en daar bij als alleen Weetende wat in de herten der noch spraakeloofse Kinderen door hem gelegd is, jaa ook wat de Volwassene daar van waarlijk en seekerlijk besitten, deese groote eere moet werden gelaaten. En hoe is het verder te begripen, dat, indien sulks al van de Christenen wierde gevergt bij den Doop van haare Kinderen, sij, voornaamenlijk ook de geoesenste, opmerkenste, en Gotvreesenste, soo eenpaariglijk en gereedelijk als ongeveinsdelijk souden antwoorden met een toestemmende JAA, en niet veel eerder daar omtrent of van een loochenende Neen sich bedienen, of ten minsten groote

DE KINDEREN.

13

te bekommeringe onderworpen zijn, en dus van het verfoek des Doops afgetrokken worden?

Laat het soo zijn, sult gij seggen, dat de Meeninge der woorden soodaanig niet zij bij die geene die se hebben opgesteld en voorgeschreeven, noch ook bij die geene die se bij den Doop voorstellen om te beantwoorden; sij kunnen evenwel soo verkeerdelijk worden opgevat van andere, voornaamelijk die se beantwoorden, of hooren beantwoorden. Doch ik meene reets getoont te hebben, dat de woorden soo niet kunnen worden opgevat van eenigfins verstandige en op Gots Woort en de Uitkomst der saake opmerkende Christenen. En wat anderen aangaat die se soo souden willen verdraajen, die worden by alle andere voorkomende gelegenheden daar teegen steeds gewaarschout; het welke men ook in het besondere noch meer doen kan, als dat de omstandigheden moogen vereischen of toelaaten. En wat woorden zijn'er doch, die ook in dit stuk aan geene verdraajinge op de eene of andere wijze onderworpen zijn souden? Als wij dat meede bespeuren in die plaatsen der Schrift, dewelke de Doop als eene Afwaschinge der Sonden, en Bat der Weedergeboorte, ons voorstellen; om van andere oneindige te swijgen, daar ook selve van Gots Oogen, Ooren, Mont, Handen, enf. wort gesproken, uit welke seer lichhaamelijke gedachten tot eene schandelijke verkleininge van dien Grooten Opperheer bij soo veele menschen worden gesmeedet.

Wat men verder voor Veranderinge in de betwiste De Ge-
 woorden van de Vraage maakt, door eene kleine bij-
 breklijk-
 voeginge, afluatinge, of verschikkinge, die sal men ten
 heit der
 Verande-
 deele vinden min Nootsaakelijk, ten deele min Gepast, ringen in

het leefen
wort
getoont.

en ten deele Ongenoegzaam om foodaanige menschelijke verdraajingen voor te koomen. Het eerste segge ik met Opticht op het bijdoen van *Verbontswijfe*, welkes dubbelsinnigheit te vooren ook is gemeldet; of van *Viterlijk*, dat in den aart der faake genoegzaam is opgeflooren, hier soo wel als 1 Cor. vii. 14. Indien naamelijk de Heiliginge daar toe alleen behoort; het welke noch soo vast niet doorgaat bij allen, om reedenen terstont te melden, en het welke soude kunnen worden geduidet als eene te groote Verkleininge van den waaren Sin, op welke de Betaamelijkheid van den Kinder-Doop ten voornaamsten gebout wort. Het Tweede meene ik plaatse te hebben in het bijvoegsel van *Zijnde*, (het geene met het goede Nederduitsch niet bestaan kan, om het daar opvolgende woordeken *ende*,) als het selve genoomen wort in eene Ingevallige Sin, voor *soo*, of *indien*, sij Geheiligt zijn in Christus; dewijle sulks de geheele Betaamelijkheid van den aanstaanden Doop teenemaal onseker schijnt te maaken, die immers op geene gansch losse en onbekende gront behoorde bedient te worden. Doch niet min gemakkelijk kan dat *Zijnde* eene vaste reedeneerende sin uitleeveren, als of 'er stonde, *naadien*, *naademaal*, of *dewijle*, sij in Christus Geheiligt zijn; wanneer die Heiliginge eer meer als min seker soude worden gestelt, dan als men sich houdt bij het voorgeschreevene woort van *zijn*, waar door dan ook de verdraajinge eeven gemakkelijk voor de Hoorders soude vallen. Gansch niet meer maar noch minder kan ik toestemmen, dat men alleen leefende *Geheiligt*, met naalaatinge van *Zijn*, het selve soude kunnen of willen betrekkelijk maaken tot het volgende,

de, *Behooren te weesen*. Want uit het geene behoort te weesen volgt geentins het daadelijk *zijn* of *weesen*. En wat feit dat, dat de Kinderen der Geloovigen Behooren Geheiligt te Zijn in Christus? Niet anders, als dat sij in sonden ontvangen en gebooren zijn, en daarom allerleie eelendigheid jaa de verdoemenisse selve onderworpen, en dat sij daar uit niet anders als door Heiliginge in Christus kunnen worden gereddet. Het welke immers van alle andere Kinderen soo wel als van die der Geloovigen kan en moet worden geseit; en het welke daarenbooven en diesweegen geene gront is om daar op deese Kinderen te doopen booven andere, dat hier uit dat Geheiligt zijn in Christus door een *daarom* wort getrokken. Ten waare men dat *Behooren* Geheiligt te weesen in Christus noch veele ongevoeglijker soude willen trekken tot het geene Betaamelijk mochte zijn ten aansien van Got en des selfs Besluit, Woort, Werkzaamheit, of ook ten aansien van de Kinderen selve, als eene plicht van deese. Gelijk het soo meede niet kan bestaan, dat men spreekt van in Christus Geheiligt *te Konnen zijn*, of *worden*; want van een enkel konnen kan men niet besluiten tot het daadelijk zijn of worden, waar op de Doop steunt. En wat ten laattten het bijvoegsel van *Eenige*, of *Sommige*, der Kinderen belangt, daar soude men in de saake naulijks iets teegen konnen hebben, als het daar bij stonde; maar daar staat ook aan de andere kant geensins bij van *Alle*; en de onbepaalde spreekwijse van onse Kinderen komt ruim soo wel oover een met de onbepaalde Beloften die Got aan ons Zaat en Kinderen om buiten twijfel wijse reedenen heeft gedaan. Om kort te zijn, als men tot vermijdinge van een kwaat verstant der woorden die op de eene
of

of andere maniere wilde veranderen, soo diende men geene noch dubbelfinniger uitdrukkinge op te zoeken, waar door de meeninge noch min duidelijk soude worden gemaakt, en de hoorders nootsaakelijk tot verscheidene gedachten souden worden geleidet; als daar is booven al, dat men het woort van *Geheiligt* alleen sonder dat van *Zijn*, of *Zijnde*, hier soude willen gebruiken.

Die ook als sij van nut souden zijn, in den Druk moesten worden gemaakt. Voor het laatste merke ik hier omtrent noch aan, dat als men de eene of andere kleine Veranderinge in het voorleesen der Vraagwoorden alleen maakt, en de gedrukte Opstellen laat blijven soo als sij zijn; de minste menschen die veranderinge onderscheidenlijk fullen hooren, en noch minder met opmerkinge verstaan het geene daar door beoogt wort, om daar naa haar antwoord te schikken. Alwaarom de Opstellen hier toe dan ook soo dienden gedrukt te worden, op dat de schadelijke misleidinge der menschen daar door dies te krachtiger mochte worden geweert.

De Woor- den die hier be- twist worden van Hei- liginge in Chri- stus kon- nen be- kwaame- lijk van de Uiter- lijke Hei- liginge worden verstaan , Om nu eene stap verder te gaan, welke sal dan stellerwijze zijn de Sin van de Vraagwoorden, als men die niet kan noch mach opvatten van eene inwendige Heiliginge in Christus die aan alle de Kinderen der Geloovigen gemeen zij, en daarom ook vast en seker gaa in die Kinderen die ons van tijt tot tijt voorkoomen om gedoopt te worden? En om hier op sonder veele omhaalinge te antwoorden, segge ik, dat men de selve be- kwaamelijk kan, jaa ook als men het volkoomen Algemeen wil opvatten, moet, te huis brengen op de Uiterlijke Heiliginge, welke alle Kinderen uit Geloovige Ouderen, die waarlijk de foodaanige zijn of door Belijdenisse schijnen te zijn, (want die zijn door geene

andere menschen feeker te onderkennen,) op de eene of ook andere wijze gebooren, ongetwijfelt toekomt, booven de Kinderen van Jooden, Heidenen, Mahomedanen, en andere Ongeloovigen door belijdenisse, volgens de lesse van Paulus aan de Corintheren gegeven, self wanneer een van beide Ouderen maar tot de Kerke behoort. Sonder dat hier teegen gelden mach de verkeerde drift van eenige Heedendaagsche Aansienlijke Mannen, dat 'er onder het Nieuwe Testament geen Uiterlijk Genaade-Verbont meer soude te erkennen zijn, maar sulks soo wel ophouden als het Uiterlijke Burger-Verbont met het oude Volk van Israël alleen. Want, met hoe veel ophef men daar op dringen mach, dat is waarlijk als het op de saake aankomt maar eene ijdele en gansch onnutte woordenstrijt, van die welke sulks drijven; daar door het Uiterlijke Genaade-Verbont niet anders doch verstaan wort of kan worden, als het selve Verbont der Genaade, dat in sijn weesen maar Een is, maar aangemerkt in sijne uiterlijke Bedieninge en Gedaante. Tot welke Uiterlijke Verbont, of Genaade-Verbont in sijne Uiterlijke Bedieninge beschout, dus altijt, onder het Nieuwe Testament niet min als het Oude, oneindig veele menschen behooren, die aan de waare en saaligende Genaade van het Verbont selve gansch geen deel hebben; te weeten, die het selve door Belijdenisse toestemmen, sonder het Geloove des herten, waar aan de saaligende Genaade vastgehecht is. Gelijk het voorts volkoomen feeker is, dat de Kinderen daarom meede Gedoopt behooren te worden, om dat sij tot dat Uiterlijke Genaade-Verbont behooren beneevens de Volwassene Ouderen, soo als sij ook daarom eertijts wierden besneeden. Als het ook niet

min seker is, dat deese Uiterlijke Heiliginge siet op de aangeboorene onheiligheit, die daar door meede hoe- wel geensins volkoomen wort wechgenoomen; gelijk wij soo leesen, het welke nochtans in alles op de Kinderen niet toepasselijk is, *2. Petr. II. 20. 22. naa dat sij door de kennisse des Heeren en Saaligmaakers Jesu Christi de besmettingen der weerelt ontvlooden zyn, enf. maar haar is oovergekoomen het geene met een waar spreekwoort geseit wort, de hout is weedergekeert tot sijn eigen uitbraaksel, en de gewassene zeuge tot de wentelinge in het slijk.* En voornaamelijk is het ten laatsten seker, dat ook deese Uiterlijke Heiliginge te rechte hier geseit wort niet *aan Christus* van de Ouderen, dat nochtans waar is, maar van Got *in Christus* te geschieden; voor soo verre als deselve door Christus in sijn Lijden en Leere wort te weege gebracht, sonder eenige Voldoeninge nochtans voor haare sonden; en voor soo verre deselve vloeit uit de Gemeenschap met Christus, door welke sij ook in sijne Uiterlijke Kerke zijnde, dus meede *in Christus* geseit worden te zijn, *vergel. Job. xv. 2. enf. om alle andere plaatsfen nu voor bij te gaan. Daar men anders wel weet, dat in Christus te zijn, en in Hem Geheiligt te zijn, met eene meerdere nadruk past op de Waare Geloovigen alleen; die ook soo alle Heilige worden genoemt, in de Apostolische aanspraaken aan alle uiterlijk geroepene gedaan door een Liefde-Oordeel. En tot deese Heiliginge in Christus wort ook meest gebracht de plaatsfe van Paulus Hebr. x. 29. hoe veel te swaarder straffe meent gij dat hij sal weerdig geacht worden, die den Soone Gots vertreden heeft, en het Bloet des Testaments onrein geacht heeft, daar door hij Geheiligt was, ende den Geest der*

ge-

genaade *smaatheit* heeft aangedaan? Dus nu is 'er geen de minste swaarigheid in deese geheele spreekwijze meer te vinden.

Ik kan evenwel niet ontveinzen, dat het Doop-Opstel sommige andere Spreekwijzen in sich behelst, die feekerlijk verder gaan, en met welke deese woorden van *Heiliginge in Christo* schijnen te moeten worden ver-geleeken, om derselver Sin te beeter te verstaan. Te meer, om dat daar door de Reeden van de Bedieninge des Doops aan de Kinderen, genoomen van haare Heiliginge in Christus, dies te krachtiger wort bevonden. Want zijn niet alleen de Kinderen der Geloovigen Uiterlijk Geheiligt, maar komt haar met een de Waare Inwendige Genade toe die door den Doop beteekent en verzeegelt wort; soo gaat het veel sterker door, dat sij ook behooren *daarom* gedoopt te worden, dewijl de Doop daar van een Teeken en Zeegel is, daar anders de Doop van gansch weinig gepastheit en nuttigheit voor haar soude weesen, en tegen haare rechte oogemerk maar te houden zijn voor een bloote leuse van het Christendom. Welke nochtans den Gedoopten *betuigt en verzeegelt*, beneeven de Genade van Vaader en Geest, ook de *Afwaschinge der sonden door Jesus Christus*, en soo een *Zeegel en ongetwijfelt Getuigenisse is dat wij een eewig Verbont der Genade met Got hebben*, of eene *Ordeninge Gots om ons en onsen Zaade sijn Verbont te verzeegelen*. Wort 'er dan voorts in dit selve Doop-Opstel geseit, *dat onse Jonge Kinderen weederom in Christus tot Genade worden aangenoomen*, en dat men de *Jonge Kinderen als Erfgenaamen des Rijks Gots en sijns Verbonts Doopen sal*; en bidden wij ook volgens het selve, dat Got *deese Kinderen genaadelijk wil-*

le aanſien en door ſijnen Heiligen Geest ſijnen Soone Jeſu Chriſto inlijven; jaa danken Wij, volgens het Slot van dit ſelve Opſtel, dat buiten het gemeene Gebruik van ooverlange is geraakt, *onſe barmhertige Got en Vaader, dat hij ons en onſe Kinderen door het Bloet ſijnes Lieven Soons Jeſu Chriſti alle onſe ſonden Vergeeven, en ons door ſijnen Heiligen Geest tot Litmaaten ſijnes Eengeboorenen Soons en alſoo tot ſijne Kinderen Aangenoomen heeft, en ons dat ſelve met den Heiligen Doop verzeegelt en bekrachtigt*; ſoo ſchijnt duidelĳk uit allen deefen te blijken, dat 'er door de Heiliginge der Kinderen in Chriſtus veel meer wort beteekent als derſelver bloote Uiterlijke Affonderinge van de Kinderen der Ongeloovigen; welke ook oopenlijk kenbaar zijnde aan allen, ſoo ſeer niet noodig hadde om van de Doophefferen ſtaatelĳk Beleden te worden voor de Gemeente. Als wanneer noch meede aangemerkt mach worden, dat de Teegenſtellinge van deefe Heiliginge in Chriſtus teegen *de ſonden en allerlei eelendigheit, jaa de Verdoemeniſſe ſelve*, die de Kinderen meede in Adam onderworpen zijn, veele voller is.

En wel op die alle in haare te faamen voeginge, liever als alleen op de genaade der inwendige Vernie-wingē.

En dus meene ik dan, dat deefe Heiliginge der Kinderen in Chriſtus immers ook met opſicht op de geestelijke en faaligmaakende Genaade hier gemelt wort, ſoo wel als die andere ſpreekwijzen van dit Opſtel daar toe behooren; oover welke laatste nochtans tot onſe billijke verwonderinge deſelve ſwaarigheit niet wort gemaakt, die immers niet min uit de Stellige als uit de Vraagſwijſe Uitdrukkinge soude konnen of moeten vloejen. Doch hier bij oordecle ik, dat de Beteekeniſſe van de Heiliginge in Chriſtus ſoo nau hier niet bepaalt ſchijnt te zijn, dat ſij alleen soude bestaan in de weldaat van Geeste-

stelijke Heiligmaakinge, soo als die door de Geest Christi in de sijnen gewerkt wort bij aanvang of voortgang van haare krachtdaadige Roepinge, in tegenstellinge van de Rechtveerdigmaakinge en andere weldaaden des Genaade-Verbonts; in welke sin de Heiligmaakinge en daar uit vloejende Heiligheit ons in het Woort nochtans doorgaans voorkomt, en deese woorden ook van ons soo pleegen gebruikt te worden. Maar veel liever breide ik deese Heiliginge in Christus, hier alleen wordende genoemd als de Beteekende en Verzeegelde saake van den Doop, verder uit tot alle de Genaade, die den Uitverkoorenen, in tegenstellinge van andere bedorvene Menschen, in Christus toegevoegt wort in der tijt tot haare volle saaligheid, soo als die teegen de sonde, allerleie eelendigheid, en de verdoemenisse selve, aan welke sij van nature onderworpen zijn, ooverstaet. In welken sin Wij lesen *Hebr. II. II. en hij die Heiligt en sij die Geheiligt worden zijn alle uit een, Hebr. x. 10. 14. in welke wille wij Geheiligt zijn door de Offerande des Lichaams Jesu Christi eenmaal geschiet, enf. want met eene Offerande heeft hij in eewigheit volmaakt de geene die Geheiligt worden, Hebr. XIII. 12. daarom heeft ook Jesus, op dat hij door sijn eigen bloet het volk soude Heiligen, buiten de poorte geleeden, enf. Immers daar de eene Genaade van Got in Christus is, daar wort ook de andere gevonden; en tot de eene soo wel als tot de andere strekt de betekenisse en verzeegeling van den Doop; soo dat de Heiliginge, op sich selven niet altijt soo nau bepaalt zijnde als wel somtijts, hier ook liever in sijne breedte mach worden opgevat, om dies te beeter oover een te koomen met de andere spreekwijzen van het Opstel, en tot eene vastere*

22 DE HEILIGINGE VAN

trooft der Doopelingen en Doophefferen te verftrekken.

Doch die
wort hier
niet Al-
gemeen
geftelt,
maar
als ook
behoor-
rende tot
Kinderen
der Ge-
loovigen
benee-
vens de
Ouderen,
dat is tot
dien eer-
ften leef-
tijt mee-
de.

Maar nu komt het 'er op aan, of dit aan Alle Onse, of der Geloovige Christenen, Kinderen, en vervolgens met eene ongetwijfelde seekerheit des Geloofs ook aan die Kinderen toekomt, die van elk op sijne tijt worden ten Doope gebracht? Dit vinde ik soo geensins uitgedrukt in het Opstel, daar van *Onse Kinderen* alleen onbepaaldelijk gesproken wort. Het welke te vooren getoont is, dat onmoogelijk dus algemeen kan worden opgevat; en vervolgens alleen verstaan moet worden van die teedere Ouderdom der menschen uit Geloovige Ouderen gebooren, als onder welke meede worden gevonden die waarlijk meede deel hebben aan de Saaligmaakende Genaade Christi. Op hoedaanigen Onbepaalden wijze wij steeds pleegen te spreken van dingen die geensins Algemeen zijn, soo wel in Burgerlijke saaken, als in die welke op de Gotsdienst opzicht hebben. Neemt soo in het Burgerlijke, dat ik segge, de Luiden van sulck een Lant, of Stat of andere Plaatsen, zijn groot of klein, verstandig of plomp, vriendelijk of stuursch, rijk of arm, moedig of lafhertig, sterk of swak, enf. Dit sal immers naulijks iemant volkoomen algemeen opvatten, maar elk terstont begrijpen dat van Sommigen alleen te verstaan zij, meer of ook veel minder in getal als daar wel andere worden gevonden. Neemt soo in het Geestelijke, dat ik insgelijks segge, de Heidenen, Koningen, Vorsten, Rijken, Armen, Krijgsluiden, Vrouwen, Slaaven, enf. zijn Onderdaanen van Jesus Koningrijke, en Deelgenooten van sijne Saaligende Genaade. Wie sal soo onbedreeven zijn in het stuk van den Gotsdienst, dat hij sulks in het Algemeen

gemeen soude begrijven, als of dat tot alle de foodanige behoorde? daar het maar te kennen geeft, dat het ook in cenigen van deese waarachtig zij. Waar teegen wel kan worden ingebracht, dat de sondige Verdorvenheit met des selfs gevolgen, teegen de Heiliginge hier oover staande, aan alle Onse Kinderen Gemeen is; maar dat gaat gansch niet door, dat daarom ook de Heiliginge daar van eeven Algemeen soude zijn. Want die ongestalte hebben sij ook met alle andere Kinderen gemeen, van welke sij daarom niet alle meer als de ooverige Kinderen der Ongeloovige worden herstelt, als dat de onderscheidene uitkomst genoegzaam leert. Op deselve wijze soude men immers soo wel seggen, hoewel de Jooden certijts boos en sondig waaren, soo heeft Got haar sijne genaade tot saaligheid beweesen, en hoewel de Christenen teenemaal verdoemelijk zijn, soo worden sij doch in Christus saalig; welke laatste stellingen geensins algemeen zijn op te vatten.

Seit men, sulc een Onbepaalt seggen moet eevenwel betrekkelijk zijn tot Die Kinderen die soo staan Gedoopt te worden op de beantwoordinge van die Vragen, en dus ook van haar worden verstaan; soo antwoorde ik, dat sulks in cenige opzicht toegestaan, doch in andere geloochent moet worden. Het heeft naamelijk sijne betrekkinge tot deese Kinderen, voor soo verre die voorkoomen als Kinderen van Geloovige Christenen, tot welker gemeenschap die behooren; maar geensins, voor soo verre die booven anderen souden zijn de Voor en Onderwerpen van de saaligmaakende Genaade Christi. Want dat weet geen mensch, jaa kan ook niemant weeten of verklaaren; en al Wat de cene of andere daar van denken mach, dat bestaat enkelijk

Sonder dat dit tot Deese besondere Kinderen daar om met sekerheit werde toegepast.

kelijk in eene menschelijke Wensch en Hoope, die geensins seker gaat als een Stuk onses Geloofs. Terwijl de menschen nu ook aan de andere kant geensins weeten, dat deese Kinderen van de waare Genaade zijn uitgeslooten, soo past het haar het goede in deesen deele van haare Kinderen meede te hoopen, en vervolgens ook daarom haare Kinderen ten Doop te brengen, of sij schoon niet verseekert zijn van deeser haare Genaade. Waar meede ook eenigsins kunnen worden vergeleeken de krachtige Vertrouffingen, die men geeft aan de grootste Sondaaren, welke genoegsaame Belijdenisse doen van Geloove en Boetveerdigheid, ook in het vrijlijk toe-deelen van de Bontzeegelen, schoon wij niet anders als door een Oordeel van Liefde, dat veeltijts gansch niet seker gaat, Weeten dat sij onder die Sondaaren zijn die Genade bij Got in Christus sullen verwerven. Want gelijk men daar het herte van anderen niet volkoomen seker kennen kan, dat veeltijts swaar genoeg valt voor den Mensche selve door de selfsbedriegerijen, en verleidinge of verfoeking van den Satan en de Weerelt; soo weet niemant ook als Got alleen, of de Inwendige Staat der besondere Kinderen, of het eewig en onveranderlijk Voorneemen des Almachtigen omtrent haar, aan welke alleen dit dan moet worden gelaaten, onder eene neerstige Waarneeming van alles dat hij ons in sijn Woort heeft voorgeschreeven. Immers is het klaar genoeg in het Opstel, dat daar niet van *Deese Kinderen* gesproken wort met bepaalinge; gelijk dat wel duidelijk geschiet in *de Derde Vraage*, Of gij niet belooft en voor u neemt *Deese Kinderen*, als sij tot haaren verstande sullen gekoomen zijn, een iegelijk de sijne en gelijk soo meede voor de Vraagen Got *gebeden wort door*

door zijne grondeloofse barmhertigheid, dat hij *Deefe Kinderen* genaadiglijk wille aansien, en door *zijn* Heiligen Geest *zijn* Soone Jezu Christo inlijven, *enf.* als ook in de *Danksegginge*, dat *Got Deefe Gedoopte Kinderen* door *zijn* Heiligen Geest *altijt* wille regeeren *enf.* maar alleen van *Onse*, of der Geloovigen, *Kinderen* onbepaaldelijk.

Mischien sal de laatste swaarigheid noch de grootste zijn, die gemaakt wort in de Tijt van de Heiliginge der Christene Kinderen, welke in de Vraage niet als Toekomende, maar als Teegenwoordig, of ook als Verleeden, schijnt voor te koomen, om dat daar in gesproken wort van *Geheiligt te Zijn*, niet van soodanig te Worden, of te Sullen worden. Maar daar op kan men verscheidenlijk antwoorden, sonder groote moeite. En wel eerst, dat die Tijt-Onderscheidinge of Bepaalinge mischien soo seker niet gaat; besonderlijk in die oude spreek- en schrijf-trant, welke plaats gehat heeft, wanneer dit Opstel is gemaakt, al voor den Jaare 1600. zijnde deefe eigene woorden soo immers te leesen in de Kerk-Orderinge van s'Gravenhaage van het Jaar 1591. en bij de Dordrechtsche Vaaderen geensins aangefien als heel of half *Remonstrants*, wegens de Leeden die in den Haage daar oover hadden geraatpleegt. Waar door het dan wel soude kunnen zijn, dat het *Geheiligt Zijn* naulijk iets anders seggen wil als *Heilig Zijn*, of *onder de Geheiligde*, of ook meede *Geheiligt Worden*; terwijl de Teegenwoordige Tijt van allen ook dikwijls noch pleeg gebruikt te worden bij het geene dat of altoos of somtijts geschiet. Gelijk men soo seggen sal in het eene en andere geval, dat de mensche die gebooren wort ook leeft, eet, drinkt, gaat, staat,

Hoe deefe Heiliginge hier kan zijn uitge-drukt in den Verleeden of Teegenwoordigen tijt.

leit, en sterft, het welke dan alle daarom niet geschiet als hy gebooren wort; om duifent andere foodaanige spreekwijzen niet te melden. En mischien wort ons in het vervolg van deese selve Eerste Vraage eene genoegsaame aanleidinge gegeven, om sulks hier te denken, wanneer daar staat, dat de Kinderen der Geloovigen *behooren Gedoopt te Weesen*, niet immers in het Verleedene, maar in het Toekomstige of Tegenwoordige, in den sin van *Gedoopt te Worden*. En dus soude deese opvattinge omtrent den Tijt van der Kinderen Heiliginge maar eene enkele Taal-Vitterije zijn.

Hoe sij ook in die tijt haare waarheit heeft.

Voor het tweede mach men ook seggen, dat het meede in den Teegenwoordigen of Verleedenen Tijt waar kan zijn en waar is, dat de Kinderen der Geloovigen, te weten Eenige, sonder bepaalinge van veele of weinige, reets van haare eerste tijt af aan Deelgenooten der waare Genaade zijn geworden. Terwijl Got de Stonden van der selver meededeelinge naa sijn wijs en volkoomen vrij welbehaagen soo wel verscheidenlijk vast stelt, als de Onderwerpen, beneevens de Maate en Maniere daar van. Sonder dat wij hier Got met eenige schijn kunnen bepaalen, of de allereerste Tijt der Kintsheit, in dewelke immers de Verdorvenheit en Eelende al plaats heeft, daar van derven of moogen uitsluiten.

Voornaamelijk met opzicht op Christi verleedene werk tot Heiliginge van de sijne.

Maar het geene mij als verre het waarschijsnelijkste, soo niet sekerste, voorkomt, is, dat in die woorden, dat sij *in Christus Geheiligt Zijn*, ten aansien van den Tijt, niet soo seer gesien wort, of gesien en gedacht moet worden op de Daadelijke Uitwerkinge in de Kinderen, als wel op de Verkrijginge van die Genaade door Christus, die te sijner tijt voor soo veele eewen reets

ge-

gefchiet is. Gelijk den Apostel foo feit, dat *zij alle in Adam sterven* I Cor. xv. 22. jaa dat *zij alle in Adam Gefondigt hebben* Rom. v. 12. *enf.* als meede aan de andere kant, dat hij ons *meede Gefet heeft in den heemel in Christo Jesu* Eph. II. 6. *enf.* Immers soude niemant aan deelen sin twifelen met eenige reeden, indien 'er gevraagd wierde, of men niet bekende dat de Kinderen der Geloovigen als die Gedoopt staan te worden door Christus meede Versoent met Got, Verloft, Verkreegen tot zijn besonder Eigendom, en Saalig Gemaakt, Zijn? sonder daar door te denken op haare eigene Verleedene of Teegenwoordige staat, die noch wel gansch eelendig soude kunnen weesen. Jaa dus kan men spreekken, gelijk men ook doet, van die geene die noch niet eens gebooren zijn, als tot welke al meede de Verlofsinge door Christus behoort. Nu is te vooren reets gebleeken, dat het woort van Heiligen niet soo seer tot de soo in eene engere sin genoome Heiligmaakinge in den mensche behoort, als wel tot de geheele Saaliginge van sonden eelendigheden en verdoemenisse, de welke *Paulus* in sijne *Brief aan den Hebreen* ook onder de naame van onse *Heiliginge* paart met de *Offerande des lichaams Jesu Christi eens geschiet*, door welke *in eewigheit Volmaakt worden de geene die Geheiligt worden*, voorts getuigende, dat hij *door zijn eigen bloet zijn Volk Geheiligt heeft*.

Uit allen deesen is ons besluit dan, dat 'er in de betwiste woorden van de Eerste Vraage in het Opstel des Kinderdoops geene de allerminste swaarigheid ooverblijft, waarom men die niet soude doen aan de Doophefferen, en van haar naa behooren laten beantwoorden, sonder haar daar door ook aanleidinge tot gansch

Soo dat 'er in de woorden van de Vraage gansch geene swaarig-

heit oover blijft.

dwaase menschelijke inbeeldingen te geeven; op dat het soo bleeke, dat sij niet uit fleur of gewoonte in deesen handelden, maar met eene Oprechte Erkentnisse, soo van de natuurlijke Verdorvenheit Onser Kinderen, als van de in den Doop Beteekende Genaade Christi, die tot haar meede behoort, als eene grootste gront van den Kinderdoop.

Waarom het min nootfaakelijk, jaa ook min betaamelijk is, sich op het sterkste daar teegen aan te kanten, met verwerpinge van de Kerkelijke Besluiten daar omtrent.

En vervolgens kan ik niet sien, dat men reeden heeft, om op eenigerhande wijze, niet dit of dat andere woort, of ook gansche reeks van woorden, maar dit volkoomen Weesenlijke Woort, op welke den Kinder-Doop ten meesten steunt, te veranderen naa sijne besondere sinlijkheit. Voornaamelijk, daar dit Opstel van den Doop terstont bij of naa de Reformatie der Neederlandsche Kerke gemaakt, bij de Synoden soo wel Nationaale en Algemeene als Provinciaale of Besondere, van die tijden aangedrongen, en in de Kerken Ordre van de Dordrechtse Nationaale Synode meede is vastgesteld *Artijk. LVIII.* Soo als die ook bij *de Eed. Moog. Heeren Staaten des Furstendoms Gelre en Graaffschaps Zutphen* is bevestigt tot Arnhem den 21. Juli 1620. en doen aldaar gedrukt bij Jan Jansen; gelijk ook noch al eerder bij de Eed. Moog. Heeren Staaten 's Lants van Utrecht den 6. Aug. 1619. en aldaar gedrukt bij Salomon de Roy 1620. Daar men dan uitdrukkelijk leest; *De Dienaaren sullen in het Doopen, soo der Jonger Kinderen als der Bejaarder Persoonen, die Formulieren van de Instellinge en Gebruik des Doops, welke tot dien einde onderscheidenlijk beschreeven zijn, gebruiken.* Welke Besluit niemant lichtelijk daar toe sal trekken, dat men niet dit of dat woort, van geene of weinig belang, soude kunnen veranderen; maar elk een van selve volkoomen

men fiet, dat alle Opfettelijke en Weefenlijke Veranderinge weert. Hoedaanige ook deefe omtrent de Heiliginge der Kinderen in Christus is, daar men immers de Stichtinge van de Kerke, en de reinheit van het Geweeten der Leeraaren in dit stuk fomtijts van wil doen afhangen; hoe out, algemeen, en bevestigt ook het gebruik van dit Opstel in onse Kerke zij. En het komt mij teenemaal onbegrijpelijk voor, dat Besondere Leeraaren sich met goeden ernst en bedaarde sinnen, sonder eene al te menschelijke verrukkinge, soo verre hier teegen souden stellen, dat sij geene macht souden erkennen, of bij Kerkenraaden en Classen, of ook bij Provinciale Synoden, sonder of uit besondere last van de Classen en Kerkenraaden daar toe behoorende, om door eene aandrang en verniewinge der Oude Besluiten van Kerk en Staat soodaanigen Gebruik te bevestigen, en de Leeraaren te Verplichten het selve te blijven opvolgen. Op welke wijze alle Macht aan de Kerkelijke Vergaaderingen genoegsaam soude worden onttrokken, en elk een aan sijne eigene sinlijkheit volkoomen oovergegeeven, tot eene groote verwarringe en ontstichtinge van het Gemeen. Waar door het voorts lichtelijk soude kunnen gebeuren, dat men tot een nauwer en strenger onderzoek aan te stellen omtrent der onmiddelijke Christene Ouderen Staat, en ook den Aart der Kinderen in haar opwassen, den Kinderdoop ging verschuiven, rechtdraats teegen alle billijke en heilsaame Synodale Besluiten van alle tijden aan, en dus deselve soo beswaarlijk maaken dat sij wel geheel mochte achterblijven in de meesten, soo niet bij andere secten gesocht worden; tot een seer groot naadeel van de Kerke, welke sonder Godts ongewoone en onbeloofde werkinge

30 DE HEILIGINGE VAN DE KINDEREN.

veele te veel soude vermindert en lichter t' onder gebracht worden, indien niet beneevens weiniger be-
naadigde Veele Schijngeboovigen tot de selve uiterlijk
toegelaaten wierden, volgens des Heeren seer wijse schik-
kinge tot sijne Eere. Uit welken hoofde, soo wel als
uit de Apostolische handelwijse, ik immers meene dat
der Bontzegelen Gebruik met meer nut wat ruimer uit-
gestrekt als al te nauwe ingetrokken werde. Maar deese
faake is ons toeleg niet om teegenwoordig breeder te
toonen.

Siet daar, MIJN HEER, mijne gedachten oover
dit stuk, in alle oprechtigheit en oopenhertigheit, son-
der iemants belediginge. Van welke gij uw gebruik
sult kunnen maaken, in dier voegen dat het ten goede
der Kerke mach verhoopt worden te sullen gedijen. En
vaart wel in den Heere!

Leiden den 1. Nov.

1728.

JOH. à MARCK.